

Europa, in een verre toekomst

Donderdag 25 brumaire, in het jaar 331 Anno Illumini

'Dag van de fazant' (17 november)

Dikke mistflarden zweefden door de straten van mijn geboortestad en wikkelden zich ijskoud en vochtig rond mijn lichaam, alsof ze me wilden tegenhouden. Op deze koude novembermorgen leken de huizen door de mist nog grauwer en griezeliger dan ze bij helder weer waren.

Er stond ook nog eens een koude wind die recht in mijn gezicht blies. Ik dook weg in de kraag van mijn grijze 'winterjas', een waterafstotende overall die in feite niet meer was dan een dunne regenjas. De staat reikte die elk jaar aan ons uit.

Ik slaakte een zucht. Het zou zo fijn zijn om nu thuis in bed te liggen. Het weer leek het vandaag speciaal op mij te hebben gemunt.

Het weer is alleen maar de toestand van de atmosfeer, die zich uit in de vorm van zonneschijn, regen, wind, warmte, kou, bewolking of zelfs mist, hield ik mezelf voor. Daar hoef je niet emotioneel van te worden. Je bent een apolloniër. Stel je niet aan!

Ik bleef even staan en haalde diep adem. De straten roken naar rotte, natte novemberbladeren. Ze lagen voor mijn voeten als een belofte: de winter komt eraan.

'Het lukt me wel!' mompelde ik. Ik rechtte mijn rug, hief mijn kin op en liep doelbewust verder, het weer trotserend.

De weg naar mijn school voerde door een smal straatje tussen het oostelijke deel van de stad en het centrum. In het straatje werden mijn passen langzamer. In de verte hoorde ik de stemmen van de andere studenten. Het was niet ver weg, ik kon dadelijk opwarmen. Ik versnelde mijn pas.

Toen greep iemand opeens, vanuit het niets, mijn rechterarm vast. Ik deinsde geschrokken terug, maar de hand liet me niet los. Integendeel, de greep werd steviger.

‘Wees niet bang,’ zei een hese stem in het halfduister van het straatje. De hand rond mijn mouw was vies en onverzorgd. Vol afkeer keek ik naar de walgelijk lange, gelige nagels. Toen ik ter hoogte van mijn elleboog twee indringende blauwe ogen zag die me vanuit een bebaard, ongewassen gezicht aankeken, wilde ik me het liefste losrukken.

In eerste instantie dacht ik dat de man op de grond zat, maar toen zag ik dat zijn benen onder de knie plotseling ophielden. Ik huiverde. Ik had nog nooit iemand met een lichamelijke beperking gezien. Bestonden dat soort mensen nog? En waarom zat hij hier, in dit donkere straatje? Het was veel te koud!

Mijn blik kruiste opnieuw de zijne. Het opvallende blauw van zijn ogen leek helemaal niet bij de rest van zijn uiterlijk te passen. Onder zijn ruige, donkere baard, die alle kanten op groeide, was een lachje te zien. Ondanks mijn angst kon ik niets anders doen dan teruglachen.

Hij zag er hongerig uit. Wilde hij me soms om eten vragen? Maar zelfs als ik iets bij me had gehad wat ik aan hem had kunnen geven... Hij had geen tas bij zich waarin hij iets kon vervoeren. Hij droeg alleen maar een vuile, gerafelde wollen jas waaraan een paar knopen ontbraken. Voordat ik kon bedenken wat hij wilde, zei hij: ‘Ik heb iets voor je.’

Ik keek even over mijn schouder om er zeker van te zijn dat hij het tegen mij had, en niet tegen een ander.

‘Voor mij?’ vroeg ik verbaasd. Weer werd ik getroffen door een onbehaaglijk gevoel. Kon ik niet beter wegrennen?

‘Ja! Het is speciaal voor jou.’ Zijn ogen fonkelden.

Hoe oud was deze man? Rond zijn ogen waren kraaienpootjes te zien, maar door al het vuil op zijn gezicht was zijn leeftijd moeilijk te schatten. Toen hij mijn hand vastpakte en er een briefje in drukte, zag ik dat zijn handen er, ondanks de rouwrandjes onder zijn nagels, jong uitzagen. Medelijden welde in me op. Toen keek ik naar het kleine stukje wit papier in mijn hand.

‘Lees het!’ sprak zijn hese stem indringend. Net zo indringend als zijn fascinerende ogen, die me in hun ban hielden.

Vol verbazing wilde ik het briefje openvouwen, maar hij hield me tegen door me stevig vast te pakken. ‘Nee! Niet hier!’

‘Hoe... Hoezo...’ zei ik aarzelend.

‘Lees het!’ zei hij nogmaals, zonder mijn vraag te beantwoorden. ‘En ga er dan naar op zoek! Je leven hangt ervan af!’

Ik huiverde opnieuw. Moest ik dit serieus nemen? *Ach, het is waarschijnlijk gewoon een arme vreemdeling die verdwaald is in onze kleine, schone stad*, dacht ik, al paste die veronderstelling niet bij zijn ernstige woorden en indringende blik.

‘Wie ben je?’ vroeg ik.

Hij keek zenuwachtig over zijn schouder. ‘Loop snel door!’ droeg hij me op. Zijn stem klonk nog iets strenger.

Dat hoefde hij me niet nog een keer te zeggen. Ik klemde mijn vingers rond het briefje in mijn linkerhand. Na een laatste, verlegen blik op zijn geheimzinnige gezicht draaide ik me om en liep snel naar mijn school, het *humanium* dat aan het einde van de straat af en toe tussen de nevelfarden te zien was. Met ferme passen liep ik verder.

Toen ik een paar tellen later over mijn schouder durfde te kijken, was de gestalte al door de mist opgeslokt.

Ik huiverde, trok mijn schouders op en liep snel verder naar het gebouw waar ik mijn dagen doorbracht.

De grote klokkentoren van het hoofdgebouw doemde op uit de grijze mist. Het late herfstweer had ons zo in zijn greep dat ik de spits van de toren niet eens kon zien. Achter de rechthoekige toren lag het langwerpige gebouw waar ik al vier jaar lang lessen volgde.

Ik liep de tien uitgesleten marmeren traptreden op en bleef onder de boog van de toren staan. Vanaf hier voerde een houten portaal naar het hart van het indrukwekkende gebouw. In het massieve, imposante hout dat al eeuwenlang de kozijnen vulde, waren ragfijne motieven uitgesneden. Kunstige rozetten en geometrische figuren kringselden rond houten zuilen.

Ik hield mijn rechterduim omhoog en drukte die tegen de scanner naast de zware deur. Nadat mijn gegevens waren gecontroleerd ging de machtige deur zoemend open en mocht ik het hart van het onderwijsinstituut betreden.

Toen onze voorouders uit een ver verleden het *humanium* bouwden, was het ongetwijfeld hun bedoeling dat bezoekers zich heel erg klein zouden voelen. Het hoge, gewelfde plafond van de entreehal rustte in de hoeken op vier machtige marmeren zuilen, met tussen telkens twee zuilen een rondboog.

Midden op het gewelfde plafond, op een plek waar je ze onmogelijk over het hoofd kon zien, waren vier grote schilderijen aangebracht die de pijlers van het Europese Rijk uitbeeldden. Een grote witkopzearend liet zich met gespreide vleugels meevoeren door een

denkbeeldige wind, zijn klauwen en snavel in de aanslag alsof hij elk moment kon aanvallen. De koning van de lucht symboliseerde de vrijheid.

Naast de arend had zich een welgevormde vrouw in een blauwe toga neergevlid. Ze had lang en golvend bruin haar dat om haar heen leek te zweven, en hield een winkelhaak in haar bleke, koude handen. Dat was het teken voor gelijkheid.

Door de woeste, bonte kleurenpracht naast die Griekse schoonheid moest je bijna met je ogen knipperen. Het was een regenboogvlag, het symbool voor verdraagzaamheid.

De schildering daarnaast, die in fijne penseelstreken was aangebracht, viel daarbij bijna in het niet. Het was een kleine, witte vogel met een olijftakje in zijn snavel. Een vredesduif.

Vrijheid, gelijkheid, verdraagzaamheid en vrede. Op deze vier pijlers rustte ons hele staatsbestel. Ons vrije Europa.

Het bleef me verbazen dat ik elke keer weer onder de indruk was van dit kunstwerk.

Aan het plafond hing een overdreven grote kroonluchter die de deftige uitstraling van de entreehal versterkte. De spiegelgladde vloer was in een zwart-wit schaakbordmotief gelegd en het zonlicht viel door de boogvensters met kleine ruitjes op de fundamente van onze maatschappij. Zo werden onze alomtegenwoordige, almachtige waarden benadrukt en werden wij studenten herinnerd aan ons doel: het optimaal ontwikkelen van ons intellect. Wie voor de nobele en verantwoordelijke apollinische levensweg koos, moest zeven niveaus van zelfontplooiing doorlopen. Ik zat er middenin.

Ik stond zo te mijmeren over fundamentele uitgangspunten van onze burgermaatschappij waarin de geest centraal stond, dat ik helemaal vergat dat ik hier niet alleen was.

Langzaam belandde ik weer met beide benen op de grond. Om me heen wemelde het van de studenten die, net als ik, allemaal een staat van verlichting wilden bereiken en om die reden voor een leven van orde en regels hadden gekozen. Bij alle werkstations stonden studenten die door middel van een duimafdruk hun gegevens laadden, hun rooster controleerden, hun lijsten aanvulden of opzochten hoeveel lessen ze nog moesten volgen voordat ze het volgende niveau van zelfontplooiing zouden bereiken.

Deze voorname hal was gevuld met gefluister, geschuifel van

voeten en het gegiechel van jonge meisjes en jongens die nog niet wisten dat het leven een ernstige zaak was.

Bij de grote, brede trap aan de linkerkant van de hal stond een groepje armoedig geklede alternatievelingen die voor het gemak *peacemen* werden genoemd. Zij vonden met name verdraagzaamheid en vrede belangrijk, en uit naam van die verdraagzaamheid werden ze gedoogd. Hun sloffende manier van lopen en hun versleten, kakelbonte kleren vormden echter een groot contrast met de eenvoudige, maar nette kleding die de andere studenten geacht werden te dragen. Alle schakeringen van grijs, donkerblauw en onderdanig groen waren toegestaan, en bij dat voorgeschreven uiterlijk hoorde ook een keurig kapsel. Voor de peacemen lag dat heel anders.

Zij hadden lang haar dat in ruige dreadlocks onder hun vilten mutsjes uitstak, zodat je vaak niet eens zag of je een jonge vrouw of man voor je had, en hun broeken hingen vaak tot op hun knieën. Precies zo'n type stond nu ook op de onderste tree. Zijn – of haar? – ongezond ogende gezicht zag er onder de lange, pluizige lokken bleek uit. Het was alsof die persoon voelde dat ik naar hem of haar keek, want opeens keek hij of zij terug, recht in mijn ogen. Geïrriteerd en prikkelbaar draaide ik me om. Ik wilde niets met die beruchte onruststokers te maken hebben.

De peacemen stonden bekend om hun veelvuldige demonstraties. Ze demonstreerden tegen het collegegeld, tegen de armoede in het algemeen en tegen elke vorm van onrecht. Ik snapte alleen niet waar ze in ons onderwijsinstituut onrecht dachten te zien. Tegenwoordig was onze maatschappij immers volledig op rechtvaardigheid gebaseerd!

De leiding van het humanium reageerde vaak mismoedig fronsend op de eisen van de peacemen. Doordat niemand hen echt serieus nam, liepen hun protesten doorgaans op niets uit, en het groezelige, parasitaire groepje werd net zo geduldig gedoogd als een koe een vlieg in haar oog verdraagt. Je kwam niet van hen af, maar je raakte vroeg of laat aan hen gewend.

Nu ik me weer van mijn omgeving bewust werd, voelde ik opnieuw de druk van het stukje papier tegen de palm van mijn linkerhand. Ik bleef midden in de entreehal staan en vouwde het opvallend schone papiertje open dat de bedelaar me had gegeven. Er stond een plusteken op. Nee, het was geen plusteken. Ik fronste mijn voorhoofd. Het teken was zo netjes op het papier gezet dat het wel meer

moest zijn dan een wiskundig symbool. De verticale lijn was langer dan de horizontale. Hoe heette zo'n teken? Ik groef in mijn geheugen naar de juiste term.

'Dat is een kruis!' mompelde ik verrast.

Sinds mijn kindertijd kende ik het kruisteken alleen maar als een soort belediging. Vandalen kalkten het op muren en tieners vormden met hun vingers een kruis wanneer ze elkaar uitscholden.

Waarom had die man met die blauwe ogen me een briefje met zo'n onfatsoenlijk teken gegeven en er ook nog zo'n ophef over gemaakt? Ik voelde een steek van teleurstelling.

Ik vouwde het stukje papier verder open en las de boodschap die in een zwierig handschrift op het witte papier was geschreven:

U zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u bevrijden.

Hoewel ik de betekenis niet meteen begreep, trof die zin me als een mes in mijn hart. Mijn maag trok samen en een onverklaarbare angst overviel me. Waarheid? Wat was dat?

Een van de vaste grondregels van onze studie, die we keer op keer moesten herhalen, luidde: 'Er bestaat geen absolute waarheid.' Hoe kon ik door iets worden bevrijd wat helemaal niet bestond? *Wat is waarheid*, vroeg ik me af. Ik besloot bij de eerstvolgende gelegenheid in de bibliotheek op te zoeken wat er onder dit begrip werd verstaan.

'Anna!' onderbrak een hese, diepe stem achter me mijn gepieker. Ik kromp ineen en draaide me met een ruk om.

2

Van pure schrik viel het papiertje uit mijn hand. Ik liet me op mijn knieën zakken, zodat ik het kon oprapen voordat degene die me had aangesproken kon zien wat erop stond, maar dunne, donkere vingers grepen er eerder naar dan ik. Ik keek op en zag twee rijen stralend witte tanden in een lachend gezicht.

‘Felix!’

‘Anna Tanna!’ Hij was de enige die me zo noemde. ‘Waar loop jij nu mee rond?’

Verlangend stak ik mijn hand uit naar het papiertje, maar Felix had er al een blik op geworpen en het berichtje gelezen. Op zijn donkere voorhoofd verschenen diepe rimpels.

‘Waar heb je dit vandaan?’ vroeg hij aan me.

‘Dat heb ik eerder vandaag van een of andere vent gekregen,’ antwoordde ik ontwijkend.

‘O ja?’ riep hij uit. ‘Hangt er buiten een of andere vent rond die onschuldige jonge meisjes onfatsoenlijke tekens en geheime boodschappen toestopt?’ Hij schudde zogenaamd meewarig zijn hoofd.

‘Hoezo, onschuldige jonge meisjes?’ zei ik verontwaardigd.

Felix Livingstone was twintig, net als ik, maar gedroeg zich soms als een man van veertig. We waren op hetzelfde moment aan onze studie begonnen, en om een of andere onverklaarbare reden had hij zich vanaf de eerste dag over me ontfermd. Als verlegen meisje van zestien had ik hem meteen vertrouwd en het helemaal niet erg gevonden dat hij de leiding nam. Mijn grote zwakte was dat ik nooit lang boos op hem kon blijven. Hij was een straaltje zonneshijn in mijn vaak zo sombere wereld.

Zijn ontembare, pikzwarte kroeshaar stond alle kanten op. En vooral wanneer hij onbevangen lachte, viel zijn donkere huid me op. Die had bijna dezelfde kleur als zijn haar en vormde een scherp contrast met zijn stralend witte tanden. Twee oorbellen en een gouden ketting maakten zijn outfit compleet. Daardoor voldeed hij niet hele-

maal aan de kledingvoorschriften, die bepaalden dat we er allemaal hetzelfde uit moesten zien. Felix had de makers van die regels echter wijsgemaakt dat zijn kapsel een uiting was van zijn cultuur en dat de leden van zijn stam hun haar niet kort mochten knippen. Ik was niet op de hoogte van de gebruiken in het Land van de Middagzon, maar uit de vrolijke knipoog in mijn richting had ik kunnen opmaken dat hij het niet helemaal serieus meende.

Felix kon geen moment stilstaan en leek in plaats van botten springveren in zijn lijf te hebben. Meestal wipte hij ritmisch op de bal van zijn voet op en neer of sprong hij in het rond als een kwikstaart die zijn achterste niet kon stilhouden. Zijn tong was ook al niet te temmen. Zijn voortdurende gebabbel en gehuppel werkten me soms op de zenuwen, maar omdat ik veel te drukbezet en te verlegen was om nieuwe vrienden onder de andere studenten te maken, was ik meestal blij met zijn gezelschap.

Felix was vier jaar geleden in het kader van een uitwisselingsprogramma naar het Europese Rijk gekomen en had binnen de kortste keren de taal geleerd, waardoor zijn landgenoten groen hadden gezien van jaloezie. Hij leek voor leren in de wieg gelegd te zijn. Ik zat te zweten boven mijn boeken en vond het nog moeilijker om de deugden in de praktijk te brengen, maar hij was in zijn element en had geen enkele moeite met de lessen en de oefeningen.

‘Wees niet bang, Anna Tanna. Hier.’ Hij gaf me het briefje terug. ‘Daar wordt een onschuldige jong meisje echt niet door verpest. Ik zal het niet verder vertellen, maar als ik jou was, zou ik dat teken aan niemand anders laten zien. Je wilt toch niet de aandacht trekken en het risico lopen dat je een slechte beoordeling krijgt?’

Ik voelde dat ik begon te blozen, maar ik probeerde mijn gevoelens te onderdrukken. Het was niet goed wanneer anderen konden zien hoe ik me voelde. Diep vanbinnen ergerde ik me aan zijn broederlijke advies, maar dat durfde ik niet te laten merken.

‘Kom mee, Anna Tanna! We moeten tijdens het eerste uur Geschiedenis niet te laat komen.’

Die opmerking zette me weer met beide benen op de grond. Ik stak het briefje in de zak van mijn broek.

Vandaag hadden we voor het eerst het vak Geschiedenis. Ik wilde al heel erg lang weten hoe onze maatschappij zo’n doordacht en goed functionerend geheel had kunnen worden. Al sinds mijn vroege jeugd was ik geboeid door de tijd van onze voorvaderen, toen vlieg-

tuigen het luchtruim hadden doorkruist en de straten vol files hadden gestaan. Ook had ik belangstelling voor de verhalen over de Grote Pest, een aandoening aan de luchtwegen die gedurende tientallen jaren talloze slachtoffers onder de bevolking had gemaakt. Eindelijk zou ik daar meer over horen.

Naast ons hoofdvak, dat ons klaarstoomde voor het volgende zelfontplooiingsniveau, mochten we elk jaar ook een vak kiezen dat ons interessant leek en waarmee we onze algemene ontwikkeling konden verbreden. Zulke bijvakken telden minder zwaar mee dan de hoofdvakken en werden daarom pas in het tweede halfjaar aangeboden.

Een jaar geleden had ik de module Orde gevolgd en met veel hangen en wurgen het eerste zelfontplooiingsniveau bereikt. Inmiddels was ik begonnen aan mijn tweede module, Zelfbeheersing, maar ondanks al mijn goede voornemens werd ik er erg gespannen van. Als ik al zo veel tijd nodig had gehad om me Orde eigen te maken, had ik vast eeuwen nodig voor Zelfbeheersing. Inmiddels wist ik hoe ik mijn gezicht in de plooi moest houden en hoe ik mijn gebaren zo effectief mogelijk kon gebruiken, maar ik had nog een lange weg te gaan. Het leek me fijn om voor de afwisseling een vak te volgen waarvoor ik alleen mijn hersens hoefde te gebruiken.

‘... wilde ik nog even controleren of we echt alleen dit hoeven te doen. Maar ik weet niet waar het lokaal is,’ kletste Felix. Ik had niet naar hem geluisterd.

‘Anna Tanna, in welk lokaal moeten we zijn?’

Ik schudde even met mijn hoofd, pakte mijn *goggles* uit de binnenzak van mijn jas, klapte hem open en zette hem op mijn neus. Met behulp van deze speciale bril konden we alle informatie opvragen die we voor onze lessen nodig hadden en konden we zien wie er op een bepaald moment online waren. Ook kon je dankzij de spraakbesturing aantekeningen maken. Iedere student die zich bij het humanium inschreef, kreeg gratis zo’n bril, en vanaf dat moment was het een onafscheidelijke metgezel die de communicatie en het leren een stuk gemakkelijker maakte.

Vroeger was de bril vrij beschikbaar geweest, maar veel mensen hadden er misbruik van gemaakt en de greep op de werkelijkheid verloren. Om die reden was een groot deel van de apparaten vernietigd. Het restant werd tegenwoordig uitsluitend gebruikt voor onderwijs en wetenschap, en met beleid.

‘Lokaal module Geschiedenis,’ mompelde ik. Op de display voor mijn ogen verscheen het lokaalnummer: 056. Ik noemde het aan Felix, die me meetrok en met grote passen voor me uit liep, terwijl hij ondertussen verderging met het verhaal waaraan hij eerder was begonnen.

Zijn zus was net zestien geworden, hij vond het jammer dat hij niet op haar beslissingsfeestje zou kunnen komen. *Bla, bla, bla*, dacht ik.

Terwijl Felix vertelde over de gebruiken van zijn stam, herkende mijn goggles zijn stem en verscheen er een kleine afbeelding van hem op de display. Geweldig. Nu kreeg ik hem dus letterlijk niet meer uit mijn hoofd.

‘Waar moeten we eigenlijk zijn?’ probeerde ik zijn woordenstroom te onderbreken.

‘Vast ergens in de catacomben. Kom mee, Anna Tanna!’

Hoe kwam het dat hij de weg zo goed kende?

‘Ze lopen dan vast allemaal in erg bonte kleren rond,’ vertelde hij verder, ‘en mijn zus heeft ongetwijfeld weer een aanvaring met mijn vader. Die vindt altijd dat ze zich veel te uitdagend kleedt.’

Ik probeerde me een voorstelling van zijn kleurige geboortedorp te maken, maar ik zag alleen maar grijze wanden op mijn display voorbijtrekken. Ondertussen liepen we met snelle passen een gang door en daarna twee trappen af.

‘Is jullie beslissingsfeest net zoals dat van ons?’ durfde ik te vragen, hoewel ik wist dat er op mijn vraag opnieuw een stortvloed van woorden zou volgen.

Felix stelde niet teleur. ‘Natuurlijk, Anna Tanna. Voor zover ik weet, gelden de regels voor de hele wereld.’

Ik fronste. Het beslissingsfeest was, na het naamgevingsfeest dat kort na de geboorte werd gehouden, de belangrijkste gebeurtenis in onze jonge levens. Op dat moment mochten we kiezen voor de apollinische of de dionysische levensweg. De dionysische levensweg betekende een bestaan vol religieuze gebruiken, plechtigheden en opwindende feesten ter ere van de natuurgoden die je na een opleiding als priester of priesteres ging dienen. Wie voor een apollinische levensweg koos, wachtte een leven vol regels en orde, dat aantrekkelijk was door de zekerheden en de grenzen, die regelmaat beloofden. Wie ijverig was en hard werkte, kon na de zeven niveaus van zelfontplooiing uiteindelijk volledige verlichting bereiken. Iedereen had, in overeenstemming met onze basisprincipes, de vrijheid om voor een van deze twee wegen te kiezen.

Ik slaakte een zucht. Voor mij was de keuze altijd al zonneklaar geweest: de apollinische levensweg. Ik vond de duidelijke regels prettig en werkte graag hard, al moest ik behoorlijk fronsen wanneer ik dacht aan alle moeite die ik moest doen om de punten voor Zelfbeheersing te halen die ik nodig had om het volgende zelfontplooiingsniveau te bereiken. Ik studeerde al vier jaar en zat nog maar in het tweede niveau. Ik onderdrukte weer een zucht.

Beheers je, meid! sprak ik mezelf moed in. Ik rechtte mijn schouders en vermande me.

Felix was nog altijd bezig aan zijn opgewekte monoloog en snelde ondertussen doelbewust door de gangen. Ik kon hem amper bijhouden. Ik was een meter zeventig, hij was een hoofd groter dan ik.

We liepen het souterrain in en sloegen daar een paar keer de hoek om. Ten slotte zagen we aan het einde van een donkere gang een open deur. Ik zocht op mijn goggles het lesrooster op. Na Geschiedenis had ik 'Psychologie van de zelfbeheersing', maar de pauze tussen de twee lessen was maar kort, en ik had geen idee hoe ik vanuit deze uithoek van het gebouw het lokaal voor Psychologie moest vinden. Gelukkig had de goggles een ingebouwd navigatiesysteem, zodat ik zonder Felix niet behoefde te verdwalen.

Ik deed regelmatig aan sport, maar toch was ik een beetje buiten adem toen ik achter Felix aan naar binnen liep. Er waren zo'n dertig studenten aanwezig, en behalve de voorste rij waren alle plaatsen bezet. Er zat voor ons niets anders op dan helemaal vooraan te gaan zitten, en omdat de vloer van het lokaal opliep, net als in een gehoorzaal, keken de anderen op ons neer. 'Geweldig,' mompelde ik toen ik plaatsnam naast Felix, die uiterst bedaard zijn bonte jas uitrok.

Tot nu toe had ik nog niet opgezocht hoe onze docent heette. Een goede *humanitus perfectus* was het belangrijkste wat er was. Een *humanitus perfectus* was een leraar die alle zelfontplooiingsniveaus had doorlopen. Pas wanneer hij of zij de opleiding met succes had afgesloten, mocht deze leraar de verzamelde kennis op de weetgierige studenten loslaten. De meeste *humaniti perfecti* waren dan ook minstens vijftig.

Ik mompelde tegen mijn bril: 'Geschiedenis, *humanitus perfectus*.' De gegevens verschenen meteen op mijn display.

'Adonis Magellan,' luidde de informatie, maar dat was dan ook het enige. Geen geboortedatum, geen foto. Meestal werden de belangrijk-

ste gegevens en prestaties van de kandidaat vermeld, met speciale aandacht voor bijzondere verrichtingen. Vreemd.

Ik legde mijn rechterduim op de daarvoor bestemde knop van het werkstation in mijn lessenaar. Het systeem startte automatisch en de computer scande mijn gegevens. De display van mijn goggles werd overgezet op mijn beeldscherm en ik stak mijn bril voor later gebruik in mijn haar. Nadat ik alle opgaven en het rooster van die dag had geopend, bladerde ik geconcentreerd door de verschillende documenten.

Daardoor ontging het me dat er iemand naar binnen liep, de deur dichtdeed en rustig naar de kathedraal liep.

‘Dat kan niet!’ zei Felix minachtend in zichzelf. Hij mompelde iets wat ik niet kon verstaan.

Ik was ondertussen verdiept in een psychologisch artikel over ‘de inmiddels uitgeroeide bipolaire stoornis’ en zat met mijn gedachten bij de ‘ultra rapid cycling’, de cyclus van stemmingswisselingen waaraan de patiënten met die stoornis hadden geleden. Daardoor had ik niet in de gaten dat de les inmiddels was begonnen met het afvinken van de presentielijst.

Totdat een fraaie, diepe stem mijn oor bereikte: ‘Is Anna Tanner aanwezig?’

Ik schrok op. Voor me stond een jonge man die met zijn gebruinde handen op mijn lessenaar leunde. Ik moest mijn hoofd in mijn nek leggen om hem aan te kunnen kijken. Zodra mijn blik op zijn fijn gevormde, zwarte wenkbrauwen viel, voelde het alsof een vurige vuist me midden in mijn maag trof.

Mijn hart sloeg een slag over.

Dit was geen mens. Hij leek wel een Griekse god, die zo van de Olympus naar de aarde was gekomen.

Donkere, honingkleurige ogen keken me aan vanuit een lichtgebruind gezicht, het mooiste gezicht dat ik ooit had gezien. Boven die fijne wenkbrauwen zag ik een hoog voorhoofd en zwart, kortgeknipt haar. De mannelijke trekken werden verzacht door een aristocratisch rechte neus en een kleine mond met lippen die zo zinnelijk waren dat een vrouw er jaloers op zou worden. Een kuiltje in zijn kin maakte zijn hoekige, gelijkmatige gezicht helemaal af. Hij droeg een montuurloze bril die ongetwijfeld als modeaccessoire was bedoeld en die zijn jeugdige trekken iets ernstigs gaf.

Wie was deze man? Hij leek nog niet eens oud genoeg om het derde

niveau te hebben afgerond. Wat moest deze student van me? Het brandende gevoel in mijn maag breidde zich langzaam uit naar de rest van mijn lichaam. Mijn hart bonkte. Mijn handen kriebelden.

‘Anna Tanner?’

Ja, zo heette ik. Ik was alleen niet in staat om ja te knikken, laat staan een woord uit te brengen. Ik deed mijn best om het vuur in mijn aderen in toom te houden en deze ongewone gevoelens uit te bannen. De warmte die uit mijn handen wegtrok, steeg op naar mijn wangen. Mijn gezicht gloeide en mijn handen veranderden in ijsklompjes. Ik leek elk besef van ruimte en tijd te verliezen.

Ik, met mijn wetenschappelijke instelling, geloofde echt niet in bovennatuurlijke wezens, maar deze gestalte had iets onaards. Het suisde in mijn oren. Verward kneep ik mijn ogen dicht.

Pas toen ik Felix’ elleboog tussen mijn ribben voelde, deed ik mijn ogen weer open en onderdrukte ik uit alle macht het duizelige gevoel dat me overviel. Zoals altijd wanneer ik me onzeker voelde, wierp ik Felix een vragende blik toe, maar in zijn ogen was alleen een ondeugend gefonkel te zien.

Ik richtte mijn blik weer op die levendige, honingkleurige ogen, waarin een geamuseerd vonkje te zien was. Had ik een openbaring beleefd? De hoeken van die mond, van die o zo volmaakte mond, krulden omhoog. Ik sloeg opnieuw mijn ogen neer. Elke seconde leek eeuwen te duren.

‘Ben jij Anna Tanner?’ vroeg hij langzaam en nadrukkelijk.

‘Ja,’ zei ik met een schor, krakend stemmetje. Geschrokken probeerde ik te slikken. Ik durfde deze medestudent niet langer recht aan te kijken, maar ik kon niet voorkomen dat ik een bewonderende blik wierp op zijn atletische schouders in zijn grijze en ongetwijfeld peperdure pak.

Meestal gingen de paar rijken die in ons *part* woonden naar particuliere scholen. Waardoor was hij hier beland? Voordat ik mijn gedachten op een rijtje kon zetten, had hij zijn handen van mijn lesenaar gehaald en was hij teruggelopen naar de kathedr.

‘Dat kan niet,’ siste Felix nogmaals. ‘Die vent kan nog geen humanitus perfectus zijn, hij is nog geen dertig.’

Ik haalde diep adem. Het voelde alsof ik dat eeuwen geleden voor het laatst had gedaan. De woorden van Felix drongen niet echt tot me door omdat op dat moment een symfonie van klanken mijn oren binnendrong: ‘Goed, nu we allemaal aanwezig zijn...’ Het

adembenemende wezen wierp me een korte, geamuseerde blik toe. Ik schudde bijna onmerkbaar mijn hoofd. Mijn lichaam leek nog altijd onder stroom te staan. Wat was er toch met me aan de hand? '... kunnen we beginnen.'

Eindelijk drong het met een schok tot mijn benevelde brein door: deze man, deze openbaring van een man, was niemand minder dan onze nieuwe humanitus perfectus. En Felix had gelijk. Zo'n jonge man kon de zeven niveaus van zelfontplooiing nog niet hebben doorlopen. Dat kon gewoon niet!

Dat hij perfect moest zijn, bleek wel uit zijn uiterlijk, waarin geen spoor van genetische afwijkingen te zien was. Maar hoe kon hij op zo'n jonge leeftijd al een staat van verlichting hebben bereikt?

'Adonis Magellan,' fluisterde ik. Nog nooit had een naam zo goed bij iemand gepast. Hij was echt een adonis die uit de godenwereld was gekomen om ons stervelingen iets bij te brengen.

'Ja?' De lange man draaide zich bij wijze van antwoord op mijn zachte woorden zwierig om. Kon het nog gênanter? Het was wel duidelijk dat ik bij de lessen Zelfbeheersing helemaal niets had geleerd.

Ik meende een onderdrukt gegiechel in de achterste rijen van onze doorgaans zo onverstoorbare klas te horen. Opeens kreeg ik het bloedheet.

'Niets,' fluisterde ik. Snel keek ik naar mijn beeldscherm. Mijn hart bonsde hevig. Toen ik even naar Felix keek, lachte hij zijn witte tanden bloot. Aan hem had ik ook niets.

'Wat is er?' siste ik naar hem.

'Niet te geloven,' antwoordde hij. 'Zie je dat gezicht van hem?'

En of ik dat zag... 'Ja, en?'

'En dan heet hij ook nog Adonis!' Felix lachte zacht. 'Arme jongen! Dat is echt de sufste naam die ik ooit heb gehoord. Zijn ouders waren zeker niet goed bij hun hoofd, zo noem je je kind toch niet?'

Adonis keek op van zijn notities, geïrriteerd door het gefluister op de eerste rij. 'Is er iets?' vroeg hij op luide toon.

Ik schudde heftig en zonder iets te zeggen mijn hoofd, en Felix zei snel: 'Neuh... Alles is oké.' Hij gaf me een knipoog. Het liefst was ik weggekropen onder mijn lessenaar. En Felix kon wat mij betreft naar de maan lopen, dan was ik van hem af. Naar de maan lopen... Dat was een leuke ouderwetse uitdrukking. Voor de rijkste mensen van onze wereld betekende de maan een weekendje weg.

In de volgende paar minuten deed ik mijn uiterste best om me te

concentreren en niet aan vloeibare honing te denken, maar elke keer dat ik in de richting van die schitterende verschijning keek, viel het me zwaarder. Ik probeerde mijn wilde, onbeheerste gedachten in te tomen door te denken aan iets minder gevaarlijks, zoals de tekst over bipolaire stoornissen en de opdracht voor Psychologie die ik samen met Felix moest maken, maar dat hielp maar even. De warme stem van Adonis leidde me zo af dat ik helemaal vergat hoe ik analytisch moest denken. Ik hing aan zijn lippen alsof hij de waarheid verkondigde.

De waarheid?

Onrustig schoof ik heen en weer op mijn stoel. Wat was er vandaag toch met me aan de hand?

‘Dames en heren.’ Zijn stem klonk als chocoladetaart met slagroom. ‘Welkom bij het vak Geschiedenis. Hier leren jullie hoe onze maatschappij is ontstaan en horen jullie meer over de indrukwekkende prestaties van onze voorvaders, die aan de wieg stonden van het huidige Europese Rijk en onze wereldorde.’

Zijn prachtige gezicht bleef strak als een masker, maar hij sprak zo geestdriftig en zette zijn woorden met zulke levendige gebaren kracht bij dat ik me er klein en nietig door voelde. Zou het me ooit lukken om alle zeven niveaus te doorlopen? Of zou ik voor altijd aan het humanium blijven studeren, totdat ik zo oud en grijs was dat ze me rechtstreeks vanuit dit gebouw naar de begraafplaats konden dragen? Waarom dacht ik zulke sombere dingen? Voor de tweede keer die dag rechte ik mijn schouders en zei ik tegen mezelf dat ik me niet moest aanstellen.

‘Het jaar 0 Anno Illumini is ingevoerd om het volk te eren, en daarmee bedoel ik de moedige mannen en vrouwen die in het westen van het Europese Rijk in opstand kwamen tegen de tirannieke heersers die hen onderdrukten. Ze maakten korte metten met het absolutisme en de bijbehorende privileges waarvan alleen maar een klein deel van de bevolking had kunnen profiteren. De strijd om mensenrechten en democratie duurde tientallen jaren, maar uiteindelijk kwam het volk aan de macht.

Al vóór het jaar nul waren er vooruitstrevende denkers die schreven over de natuurlijke rechten van de mens en die vonden dat de mens, de maat van alle dingen, het middelpunt van het wereldbeeld en de politiek moest zijn. Ook toen eiste men al dat de regering het volk zou dienen, maar pas in het jaar nul werd dankzij daadkracht en

gezond verstand de basis gelegd en werd vrijheid voor alle volkeren realiteit.'

Zijn woordenstroom zweefde door het lokaal en leek dat tot in de hoeken te vullen. Ik was bijna ongemerkt op het puntje van mijn stoel gaan zitten om maar niets te hoeven missen.

'Vanaf dat moment gold er een nieuwe tijdrekening en gebruikten we in onze maatschappij de Republikeinse Kalender. Maanden werden niet langer naar Romeinse keizers en goden genoemd. Zo werd 19 juli bijvoorbeeld 1 thermidor, de dag van het koren – jullie weten natuurlijk dat al onze dagen naar planten, dieren of werktuigen genoemd. Het is duidelijk dat de moedige en vastberaden daden van onze voorouders de nodige invloed hebben gehad. Ook nu merken we dat in ons dagelijks leven.'

Hij bleef bijna in gedachten verzonken achter zijn kathedraal staan.

Ik wist al dat de oude namen van de maanden alleen nog in de literatuur werden gebruikt, maar ik had niet geweten dat we de nieuwe naamgeving te danken hadden aan daadkracht, nuchterheid en gezond verstand.

Ik keek naar mijn beeldscherm. Het was vandaag 25 brumaire. Ik had nog nooit zo goed op de datum gelet.

Vanaf de vierde rij merkte een stem nieuwsgierig op: 'Wat was er vóór het jaar nul? Ik bedoel, er moet een reden zijn geweest dat de revolutie zo'n grote invloed had.'

Adonis Magellan keek de klas aan, een beetje ontstemd omdat hij tijdens zijn enthousiaste monoloog was onderbroken.

'Wat een arrogante...' mompelde Felix bijna onverstaanbaar. Ik wierp hem een felle blik toe.

'Wat er daarvoor was?' herhaalde de humanitus perfectus. Op zijn smetteloze voorhoofd verscheen de eerste aanzet van een frons, alsof hij ingespannen nadacht. 'Stel je een duistere, grauwe tijd voor,' zei hij op gedragen toon. Dat was niet moeilijk. Ik wist alles van duistere tijden.

'De donkere middeleeuwen. De glans van het oude Rome was al lang verbleekt. De mensen leefden in angst, verblind door bijgeloof. Onder het juk van koningen en pausen.'

Wat was een paus? Ik fronste mijn voorhoofd. Het niveau van deze les was hoog. Ik zou al die onbekende begrippen later in de bibliotheek moeten opzoeken.

Adonis kwam langzaam weer op stoom. 'Maar dankzij het ver-

stand werden de vier basisprincipes voor onze maatschappij gelegd: vrijheid, gelijkheid, verdraagzaamheid en vrede. Voorheen zat de wereld gevangen onder een sluier van bijgeloof en rituelen, maar de moedige denkers zorgden voor bevrijding. De oudheid werd herontdekt. De erfenis van het oude Rome en de Grieken kreeg opnieuw betekenis. In de kunst, de architectuur en de filosofie vond een wedergeboorte van de oude waarden plaats. Onze moderne staatsinrichting is niet voor niets gebaseerd op de oude democratie van de Grieken. Het was het begin van een nieuwe wereldorde. Vrijheid, gelijkheid en een streven naar geluk werden een recht voor ieder mens. Het volk had vanaf dat moment vrijheid van religie, vrijheid van vergadering en vrijheid van meningsuiting. Het was het begin van het tijdperk van de mensen- en burgerrechten.'

Hij vertelde erg lang over de mensenrechten, telkens weer in verband met de vier pijlers en hun invloed op onze maatschappij, en hij werd geen enkele keer onderbroken. De belangstelling van de studenten voor zijn pakkende voordracht was bijna tastbaar, en ze leken zijn woorden allemaal op te zuigen.

'Om de mensenrechten beter te kunnen bestuderen, gaan we volgende week op excursie naar de hoofdstad van ons part. We bezoeken het regeringsgebouw en bekijken daar een exemplaar van de verklaring van de mensenrechten.'

Mijn hart klopte opgewonden. We kwamen niet vaak buiten onze eigen stad omdat we het al druk genoeg hadden met andere dingen: het werken aan onze deugden, het studeren, het afhalen van levensmiddelen en het huishouden doen. Dit uitstapje zou een welkome afwisseling op de dagelijkse sleur betekenen. *Maar het is wel een sleur die zekerheid biedt*, bracht ik mezelf in herinnering. Weer werd ik overvallen door een gevoel van benauwdheid, en ik rechtte mijn schouders.

Adonis Magellan vertelde ons wat de excursie allemaal inhield. We zouden horen hoe onze part, onze bestuurlijke eenheid, functioneerde binnen het Europese Rijk.

'Ik wil jullie vragen om voor volgende week deze tekst te lezen.' Op ons beeldscherm verscheen een bestand.

Tot mijn verbazing hoorde ik een klok slaan. Was de les nu al voorbij?

En ja, de veel te jonge humanitus perfectus wierp ons een betoverend lachje toe en nam afscheid met de woorden: 'Tot volgende week

donderdag op het station, spoor vijf. Wie nog vragen heeft, mag me die altijd stellen.’ Daarna verliet hij het lokaal even snel als hij binnen was gekomen.

‘Anna Tanna! Doe je mond dicht, sla je aantekeningen op en kom mee naar Psychologie!’

Felix probeerde me alweer in het rond te commanderen. Ik wierp hem een kwade blik toe.

‘Vond je hem niet geweldig?’ Ik probeerde niet al te enthousiast te klinken.

‘Geschiedenis leek me altijd al een interessant vak, maar hij lijkt er helemaal bezeten van te zijn. Ik vind hem alleen veel te glad, te jong en te strijdlustig.’ Hij grijnsde breeduit. ‘Ik vond al dat gezever over het culturele erfgoed en zo nogal bombastisch en overdreven. Ik heb het liever eenvoudig.’

Ik keek hem aan, ontzet dat hij zo vernietigend over een humanitus perfectus durfde te oordelen. Als de schoolleiding hierachter zou komen...

‘Wees maar niet bang, Anna Tanna, dit houd ik allemaal voor me. En ik zal ook tegen niemand zeggen dat zijn gezicht maar één keer uit de plooi raakte, namelijk toen jij tegen hem zat te stotteren.’

Ik haalde uit met mijn vuist en raakte hem midden op zijn bovenarm, maar hij lachte vrolijk naar me. Zo zou Felix nog mijn ondergang worden. Waar was mijn zelfbeheersing gebleven?

Hierna lieten we het onderwerp Adonis Magellan gelukkig rusten en vroeg Felix me naar onze opdracht voor Psychologie. Ik drukte mijn duim tegen het werkstation en besepte toen pas dat ik helemaal geen aantekeningen van de les had gemaakt. Ik was veel te geboeid geweest door de voordracht van Adonis.

Toen we, op weg naar onze volgende les, haastig door de grijze gangen liepen, barstte mijn hoofd bijna uit elkaar van alle vragen die de les bij me had opgeroepen. Het liefst was ik nu meteen naar de schoolbibliotheek gelopen om de antwoorden op te zoeken, maar dat moest wachten. Ik wilde eerst mijn gedachten op een rijtje zetten. Ik had nog een lange dag te gaan en moest daarna snel terug naar huis.

Bij de gedachte aan thuis werd ik overvallen door een loodzware vermoeidheid, en opeens begreep ik hoe de mensen in de middeleeuwen zich moesten hebben gevoeld.